

Pamięci błogosławionego Czesława Józwiaka

W całej salezjańskiej Polsce rok 2017 jest dedykowany męczennikom II wojny światowej, wychowankom oratorium w Poznaniu, którzy nazywani są popularnie „poznańską Piątką”. W okresie wojny za działalność konspiracyjną zostali aresztowani przez gestapo i skazani na śmierć. Wyrok wykonano w Dreźnie 24 sierpnia 1942 roku. Jednym z nich jest bł. Czesław Józwiak w okresie dzieciństwa związany z naszym regionem.

Kim jest nas bohater?

Czesław urodził się 7 września 1919 roku w Łązynie w powiecie bydgoskim, w rodzinie Leona i Marii z d. Iwińskiej. Do szkoły powszechnej i gimnazjum uczęszczał w Bydgoszczy. Jego Leon był cenionym funkcjonariuszem policji śledczej. Rodzina w związku z jego służbowym przeniesieniem w 1930 roku osiadła w Poznaniu. Czesław kontynuował wówczas naukę w Gimnazjum im. św. Jana Kantego. W 1934 roku rozpoczął przygodę z salezjanami. Zaczął regularnie uczęszczać do oratorium przy ul. Wronieckiej na Starym Mieście. Wkrótce stał się jednym z liderów tego środowiska. Był prezesem Towarzystwa Niepokalanej, czyli jednej z ówczesnych grup formacyjnych propagującej wśród młodzieży nabożeństwo do Matki Najświętszej, ale aktywnie udzielał się we wszystkich zajęciach oratoryjnych - organizował zawody sportowe, występował w przedstawieniach, śpiewał w chórze, gromadził wokół siebie młodszych chłopców, przez których był nazywany „Tatą”. Potrafił godzinami snuć im barwne opowieści historyczne, zwłaszcza z „Trylogii” Henryka Sienkiewicza, którymi potrafił zaciekawić.

Działalność konspiracyjna w czasie II wojny światowej

Józwiak był przed wojną związany także z harcerstwem. W 1939 r. ukończył kurs Przysposobienia Wojskowego. Brał udział w kampanii wrześniowej w batalionie PW „Koronowo”, gdzie uczestniczył w potyczce z Niemcami na bagnety. Następnie w dniach 9-22 września brał udział w bitwie nad Bzurą. PO załamaniu się kontrofensywy wojsk Armii „Pomorze” i Armii „Poznań” oraz rozbiciu jego oddziału w okolicach Kutna powrócił do rodzinnego Poznania.

Stosunkowo szybko zaangażował się w działalność konspiracyjną w Narodowej Organizacji Bojowej, formacji wojskowej utworzonej 16 listopada 1939 roku w Poznaniu przez

przedwojennych działaczy Stronnictwa Narodowego. Jej działalność objęła cały obszar Ziemi Zachodnich wcielonych do Rzeszy, w tym głównie Wielkopolskę. W grudniu 1939 roku nawiązał kontakt z kierownikiem Obwodu NOB Śródmieście Południowe. Z ramienia tej organizacji organizował Harcerstwo Polskie. Po zaprzysiężeniu otrzymał konspiracyjne pseudonimy: „Piotr”, „Orwid”. Został mianowany kierownikiem sekcji organizacyjnej, której zadaniem było rozpoznanie wywiadowcze obiektów Wehrmachtu w Śródmieściu. Zajmował się kolportażem gazetki „Polska Narodowa”. To właśnie Czesław wciągnął do działalności w NOB swoich kolegów z oratorium: Edwarda Kaźmierskiego, Franciszka Kęsego, Edwarda Klinika, Jarogniewa Wojciechowskiego.

Aresztowany przez gestapo w 23 wrześniu 1940 r. Przeszedł ciężkie śledztwo w Domu Żołnierza (siedziba poznańskiego gestapo) w Poznaniu. Był też więziony w Forcie VII i więzieniu na ul. Młyńskiej w Poznaniu. Podczas przesłuchań przez gestapo, jako przywódca grupy był najbardziej ze wszystkich maltretowany. Następnie został osadzony we Wronkach, Berlinie -Neukölln.

Latem 1942 roku został wraz z kolegami osadzony w więzieniu Zwickau. Tam, wyrokiem Wyższego Sąd Krajowego w Poznaniu na sesji wyjazdowej, został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano w Dreźnie 24 sierpnia 1942 r. W czasie więzienia wszyscy młodzi ludzie dali swoim współwięźniom oraz oprawcą mocne świadectwo wiary. Czesław i jego koledzy z oratorium salezjańskiego w Poznaniu zostali beatyfikowani przez Jana Pawła II w dniu 13 czerwca 1999 r. w Warszawie.

Regionalne uroczystości ku czci bł. Czesława Józwiaka

Czesław Józwiak pozostał w pamięci mieszkańców Bydgoszczy i regionu. Wiosną tego roku kibice Zawiszy Bydgoszcz zorganizowali okolicznościowy wykład o błogosławionym męczenniku II wojny światowej. Natomiast w sobotę 9 września odbędą się kolejne uroczystości, współorganizowane przez Nadleśnictwo, parafię Najświętszej Marii Panny Królowej Polski w Brzozie oraz Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży. W miejscu urodzenia Józwiaka, w nieistniejącej już miejscowości Łażyn, zostanie o godz. 12.00 odprawiona Msza św. i odsłonięty obelisk z pamiątkową tablicą. Na te uroczystości serdecznie zapraszamy.

ks. Jarosław Wąsowicz SDB